

Odborništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVА 28a
Telefon 67-99

Odborništvo i uprava
za Slovenijo i slovenski del
Julijanske Krajine
LJUBLJANA Eričevčeva 4a

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH

EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

ZAŠTO MORA SVAKI EMIGRANT BITI PRETPLATNIK „ISTRE“

Jer je to JEDINI LIST, koji štiti interes emigranata.
Jer je to JEDINI LIST, koji izvješćuje o stanju našega naroda u Italiji.
Jer je to JEDINI LIST, koji informira o društvenom životu emigranata.
Jer je to JEDINI LIST, koji sistemske registrira vanjskopolitičke događaje koji su u vezi s nama.
Jer je to JEDINI LIST, koji sistematski registra sve kulturne pojave u vezi s nama i sva kulturna rad naših u emigraciji i onih u Julijskoj Krajini.
**ZATO MORA SVAKI EMIGRANT BITI PRETPLATNIK „ISTRE“!
SVAKI EMIGRANT MORA BITI PROPAGATOR „ISTRE“!**

PRIJAVA PREPLATE

Naši čitatelji mogu preplatiti svoje prijatelje na naš list popunivši ovu prijavu. Prijavu treba odrediti i poslati našoj upravi. —
Novi pretplatnik:
Ime i prezime: . . . . .
Adresa: . . . . .
Pretpлатno se od . . . . . do . . . . .
Šaljem pretplatu za . . . . . mjeseci putem cek računa Poš. šted. br. 36.789
Potpis:

Monopolizacija trgovine z mano v Italiji

Kakor je Možes je puščani po božjem utru izdal stroge odredbe gdele uporabe, člasi, pa gleda kupljenja manj, ki so je pre enati neposredno z nebes, tako je sedaj tudi fašistična vlada izdala s posebnim zakonom od 5. novembra 1937 najstrože odredbe za trgovanje z manjo. Ni sicer to božja manja, pač po soki vrste jeseni te tržnici (orūs in frazinus cæcilius), ki se odlikuje po svojem stalnem okusu in krvu v medicini kot odvratljivo sredstvo. Pričebira se zlasti na Siciliji v okolici Pazzuina. Kar je manja eden izmed produktov, ki z njimi skriva Italija zlobljati svojo plateni možnosti v inozemstvu, je fašistična vlada izdala ukaz, da se mora odstrel ves davni pridelki pa tudi morebitno uvozeno mimo brezposino oddali poskrbenu zbirljivosti v Palermo in je istočasno določila tudi visoke kazni za vsak morebitni pretrek.

Tolarji Marije Terezije

Za časa Neguša je bil samo tolar Marije Terezije priznano plačilno sredstvo v Abesiniji. Pravico do korjenja lega novca je je pridržala Arstro-Oprška. Korvala je to tolarje v državnem konvenciju v Trstu, Zaradi morebitnih trgovinskih zvez med Trstom in vzhodno Afriko, je bil ta denar povzd vzhodu celjen in je tudi po voljni ohranil svojo vrednost. Pri morebitnih pogojih so včasno prečrli delost, da je ranjka Austria kovala ta denar, in nakehu države se ni za pravico potegoval. Tako je Austria še danes imela to pravico, sora do je prenesla konvencijo iz Trsta na Dunn, kjer je austrijska republika nemudoma dalje kovala tolarje Marije Terezije.

Pred vojno z Abesinijo je bila Italija najboljši odjemalec teh tolarjev kar jih je potrebovala za svoje vojsko in politične svrhe. Ko pa je Italija okupirala večji del Abesinije, je odsekla od Austrije pravico korjanja in samu začela kovali tolarje Marije Terezije.

Ko je Italija okupirala cso Abesiniju, je hotela zamjeniti tolarje s lirami in steč po klijetu, in tolar za pre Italijanskih lir. Toda Abesinija se je protivila tajem izmenji. Zaradi lega je morala Italija izdala tukaj tolarje, najprej na 8.50 lire, pozneje na 10.50, a danes je ugradni tečaj za izmenjivo 5.13.50.

Vraćanje tolarjev je za zadobilo. Drugi države včasno namreč privzeli prenos korjen pravice od Austrije na Italiju, četvrti da tako Austria nove kovali teh novcev, postane ta pravica splošna. Vskakobi bi imel po teji razlogu pravico korjanja. Ta pravica je još dokaj podložna, kajti korna vrednost tolarja znata komaj 6.435 lire, njeni plačilni vrednosti v Abesiniji pa 13.50. Jasno je, da sprito tako velike razlike bujno cvete speckulacija tolarji.

Mussolini o katoličkoj crkvi

Več više puta dao je Mussolini izjavu pariskom dnevniku »Le Figaro«. Sve su govorile načelne važnosti. Na najnoviju Mussoliniju izjavu Figarova dopisniku, osurnuo se ovik dana »L'Osservatore Romano«,

Pretpolatniči i čitatelji! Ne zaboravite da je »Istra« potrebna, da bi nam bez toga našega jedinoga lista bilo još gore nego što nam je nama i našima. Zato propagirajte »Istru!«

Država i čovjek

Čovjeka je stvorio Bog, a država je stvorio čovjek. To znači da država postoji zbog čovjeka, a ne čovjek zbog države. Jer: ljudi bez države mogu postojati, ali država bez ljudi nije mogućno zamisliti. Čovjek je cilj, a ne sredstvo, dok je država naprotiv sredstvo, a ne cilj. Vrijednost države određuje prema viličine njegove službe čovjeku: ako država pomaže čovjekovo razvijanje, onda je ta vrijednost dobra, ali čim ona sputava to razvijanje, onda joj vrijednost nije nikakva. Prema tome država može da bude prijatelj čovjekov, ali i neprijatelj: to zavisi od toga, da li ona posporiće čovjekovu slobodu, sigurnost i razvitak ili ih sputava.

(R. N. COUDENHOVE-KALERGI).

Polovica it. kmetov nima zemlje

Pri zadnjem ljudskem štetju so našeli okrog 42,2 milijon prebivalcov. Od teh je bilo 45 od sto ki so se bavili s poljedeljstvom, kar znača 18,9 milijonov. Od teh je, kar je značilo, komaj 50 od sto t. j. 9,5 milijonov, ki imajo svoje zemlje, za tem sledijo kmetski delavci, mezniki, kateri je 4,9 milij ali 26 od sto vsega kmetskega prebivalstva. Kolonov pa je 0,7 milij, ali 20 od sto kmetskega prebivalstva. V letih 1871 in 1881 je bilo nič manj nego 60 od vseh kmetovcevki so bili popolnoma brez zemlje, sedaj je takih baje še 2,84 od sto, kakor ugotavlja Agenzia d'Italia e dell' Impero. Toda po gornji statistiki je tek še vedno okrog 50 od sto. — (Agis).

U znaku jugoslovensko-talijanskog prijateljstva**Jug.-tal. klub u Beogradu**

Beograd, 10. januara. U Beogradu je održana konstituirajuća skupština jugoslovensko-talijanskog kluba, te je izabrana uprava, i to predsjednik Dragoljub Todorović, opć. potpredsjednik, potpredsjednici: Dragutin Grgurević, odvjetnik Antonij Difranko, trgovac; tanjic: dr. Nemanja Vučićević, dopisnik varšavske štampe i Dragoljub Obradović, odvjetnički kandidat. Osim toga izabran je veliki broj članova uprave, medju kojima su Miodrag Stamenković, umirovljeni direktor ministarstva šuha i voda, Josip Jagodnik, trgovac, dr. Miloš Viktorović, odvjetnik, Borivoje Božanović, umirovljeni kapetaš i Dragoljub Zečević, ravnatelj gimnazije.

Cilj je ovog kluba promicati što tjesnije veze između Beograda i Rima.

Juss i Guf

Sušak, 1. januara 1938. U subotu dne 8. o. m. održao je JUSS (Jugoslovensko udruženje studenta Sušak) u svim prostorijama Sokola, svoji veliki akademski ples na kojem je uzela učešća

i jedna veća grupa talijanskih studenata i studentica članova GUFa (Giovanni universitaria fascista) iz susjedne Rijeke.

„Clearing“, pred sodiščem

Pred kasacijskim sodiščem v Rimu se je vršila zanimiva razprava glede »clearinga«. Tvrda »Zora« iz Crnomlja je tožila tvrdko Tommasi iz Trsta, ker ji ta ni plačala v določenem roku Din 14.126.50 po »clearingu«. Jugoslovensko tvrdko je zastopal adv. Santoro iz Rima. Na razpravi su ugotovili, da bi bilo bolje rabiti besedo kompenzacija, ker prav za prav »clearing« ni v ločnem pomenu plačevanje, ampak nekaka kompenzacija, ki je ne vršijo privatniki med seboj, temveč le države, po poseben dogovoru. Zaradi tega mora Italijanski dožnik plačati poleg računa še zamudne obresti. Kasacija je ugodila tožbi jugoslovenske.

Veličina seljačkih posjeda u Julijskoj Krajini

Po podacima popisa koji je u Italiji bio izvršen 19. marta 1930, u Julijskoj Krajini je tada bilo 10.471 seljačkih posjeda, a u cijeloj Italiji 4.196.228. Slijedeći tabeli nam prikazuje razdiobu seljačkih posjeda u Julijskoj Krajini.

Veljina	Broj	Površina
do 0,50 ha	20.335	3.765 ha
0,50—1 ha	9.744	7.337 ha
1—3 ha	24.634	46.887 ha
3—5 ha	13.686	54.144 ha
5—10 ha	17.466	124.920 ha
10—20 ha	10.086	140.316 ha
20—50 ha	3.630	104.131 ha
50—100 ha	500	32.942 ha
100—500 ha	286	61.541 ha
preko 500 ha	104	199.155 ha

Iz toga se vidi koliko je velik broj sitnog posjeda do 1 ha, jer tog sitnog posjeda ima skoraj jedna tretina, a svi ostali posjednici imaju zajedno ledov 11.000 ha zemlje. Po površini je najčaščenija skupina posjeda od 5 do 20 ha, a po broju skupina posjeda od 0,5 ha do 5 ha, kojih ima preko 68.000.

Slučaj je vidi koliko je velik broj

sitnog posjeda do 1 ha, jer tog sitnog

posjeda ima skoraj jedna tretina, a svi

ostali posjednici imaju zajedno ledov 11.000

ha zemlje. Po površini je najčaščenija skupina posjeda od 5 do 20 ha, a po broju

skupina posjeda od 0,5 ha do 5 ha, kojih ima preko 68.000.

Pristanisje premoga, ki je vzniklo pri Labinu, se vedno boli širi. Tu nalagajo na vse italijanske ladje premog. Tudi inozemski parniki vzemajo po potrebi za svojo rabo labiški premog. Zanimivo je, da celo jugoslovenski parniki za obalni promet in potniški promet po Dalmaciji nalagajo premog od Casa do Casa v labinskom premognovem pristanisju. Neki jugosloveni parniki prevažajo premog na Sušak, od koder ga vkrcajo na druge jugoslovenske parnice tako n. pr. »Beograd« in »Srbija«, itd.

Premog iz labinskih rudnikov za jugoslovensko mornarico**Slučaj dra Steinacherja v Poljski**

Nemški tečnik »Der Deutsche in Polen«, ki izhaja v Katovicah, je v svoji številki od 8. decembra 1937 prinesel vest, da je dosedanjim glavnim vodja urada za Nemce v inozemstvu, znanega pod kratecim VPD, dr. Hans Steinacher iz zunanjopolitičnih razlogov moral odstopiti od svojega mestu. Kakor namiguje »Črnjinski list«, se je zgodilo na pritisk Italije, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješenju. Črnjinski list, da je Bog neće inicijativu, da je Bog poslao na svijet sliha svoga, a cilj Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utječuje i prikazuje čovjekanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svjetom i čovjekanstvom ne vlaže suradnja i materijalna sila, nego duh prema rješen

OD SOČE DO REĆINE, OD TRIGLAVA DO KAMENJAKA

Istraža protiv dr. Dolcea u Podgradu

Trst, januara 1938. — Više puta smo vam javili o našem općinskom liječniku dr. Dolcu. Da se vidi kako su naše informacije bile toče, javljamo vam sada da je nad njim povđena istraža radi njegovih postupaka s narodom. Čujemo da će biti premjешten. Mi ne čemo za njim žaliti. Čujemo, međutim, da se nekoj njegovoj prijatelji zalazu za pjege, a u prvom redu naš podestat, kojemu je prefekta povjerila istražu protiv Dolcea. Ove dane je počeo u svojstvu istražitelja pozvao nekoje ljudi u općinu, tako oca pok. Dodica Josipa iz Obrovca koji je umro, navodno, krvnjom dr. Dolcea. Pozvan je bio i Mamilović Ivana, kojemu je dr. Dolce upropriošto obje noge, Bubnija Stjepana iz Obrovca kojemu je dr. Dolce stavio ihanje na bubreži radi neplaćenog honorara, a bila je presušana i Frm Marija iz Obrovca kojoj je dr. Dolce osakatilo desnu ruku. Bilo je pozvano još mnogo lica koje je taj liječnik lječio. Nađuće su ispitivali oca pok. Dodicu Josipa. Podestat ga je ispitavao u prisustvu dr. Dolcea. Dodic je cestar na drž. cesti Obrov-Golač, pa mu je dr. Dolce bio zaprijetio da će izgubiti službu ako bude gdje govorio protiv njega.

Doznajemo da su i ostalima koje se ispituju dolazili razni emisari i negovali ih i prijetili im ako budu svjedočili protiv dr. Dolcea.

Slovenski vjeronauk u Klancu kod Herpelja

Trst, januara 1938. — U Klancu kod Herpelja uči župnik vjeronauk dječju slovenski. Ovih dana je učitelj razdijelio medju djecu na mašnu istupkanu izjavu koju neka odnesu kući i daju je roditeljima na potpis. U toj izjavi je stajalo da roditelj traže da se njihova djeca uči vjeronauk talijanski. Neki djeci roditelj, osobito oni koji imaju neke dozvole ili su na radu, potpisali su izjavu. One koji nisu potpisali, prijavio je učitelj karabinjerima.

Premetačine radi klijomčarenja

Suhorje, januara 1938. — U Suhoru su premetačine organa finansijske kontrole na dnevnom redu. Ljudi ne znaju šta zapravo finansi traze. Navodno traže klijomčarenju robu. Tako su u nekoj kući 16. decembra ponovno vršili premetačinu. Ljudi su se sakupili i potekli mrimljati što ih se uvijek bez razloga smeta. Stražari su poslali seoskoga glavara Cirila Volkova koji je prisustvovao premetačini, da ljudima naredi da se odlače. Ljudi nisu poslušali.

Kasnije su karabinjeri pozvali karabinera Volkova i pridržali ga. Zatim su dozvali još i 15.-godišnjeg Volkova sina i vlasnika kuće gdje je vršena premetačina. Svu trojeu su odveli u Trst, ali su ih iza dva dana ispuštili. Zatim su uhapsili osam mladića koji se još nalaze u tršćanskom zatvoru.

Revizija procesa Baragi i drugovima

Rijeka, jan. 1938. — Donijeli smo bili vijest da je Vicenc Baraga bio osuđen od riječkog suda na smrt radi toga što je ubio finansijskog stražara Manca i teško ranio stražara Mihaldu. Tada su bili osuđeni i Franc Čurček, tina robin, Ivan Basa i braća Andrija i Ivan Štemberger, svi iz Jablanice. Na progriku će biti će na Rijeci pred okružnim sudom ponovno rasprava.

Na Goriskem je še vedno polno nabiracev starega železa

Goriča, jan. 1938. — U letih krize se je marsikateri brezposelnici fant in oče oprijeli nevarnega posla: pobiranja građevina i drugega streljiva, ki je ostalo po velikih leđih še vedno v zemlji. V poštovje je u največji merti prišlo železo, ker so druge drage kovine že zdavnove pobrali in hrodili. Ko je bilo tega materijala, še mnogo, so ga pobrali samo po površju. Ko pa je pričelo zmanjavitati, so se lotili prekopavanja, najprej seveda le bolj nizko, a pozneje vedno bolj globoko. V krajini kjer je posebno divljala vojna in v starih streljivih jarkih so dobili še mnogo železa. Na nekem zemljišču pri Gorici, ki meri približno 4.000 do 5.000 kv. metrov so izkopali za več neko 5.000 litr starega železa, t. j. za vsak kv. meter so dobili več kakor 1 liro. (Agis)

Proces na Rijeci radi krivotvorenenih lira

Rijeka, 8. januara 1938. — Danas je pred našim Tribunalom održana jedna vrlo zanimljiva rasprava protiv jednog policijskog komesara i agenta poznatog pod imenom »Giuba di Quoio« službenika naše kvesture. Prošle godine pojavele su se kod nas u prometu u dovoljno količini krivotvorene novčanice u banknotama po 10 lira. Policijska vlast povela je suočedobno energetičnu istražu radi ustavljivanju krovitorijala, a bilo je i doista lica uhapšeno, koji su bili kasnije pušteni na slobodu zbog pomanjkanja dokaza. Tom zadnjem je zaplijenjeni dosta velika količina falsifikovanih novčanica po 10 lira, koje su se čuvale kod kvesture. Od ukupne svete krovotvorenenih banknota po 10 lira pokrađeno je našo kvesturi po nekim loptovinom ništa manje nego preko 11 milijuna lira. Sada je kvestura povela energetičnu istražu radi tako drske kradje i konačno pronašla lata među svojima od kojih je jedan ništa manje nego komesar. Svakako stoji da je posao dobro isao. Radi toga su naši kvesturnici pred tribunalom i osudili i lo spodin komesara na premjeshčaj i unutrašnjost Italije, a naši t. zv. »Giuba di Quoio« na penzionisanje.

Razspust upravnega in nadzornega sveta Kmetiske potojnine v Libušnji

Trst, jan. 1938. — Načelnik italijanske vlade Mussolini je z dekretom od 7. decembra 1937. razpustil upravni in nadzorni odbor Kmetiske poslovnice v Libušnji. Dekret ne navaja ničemogu razloga, temveč se sklicuje samo na zakon od 17. julija 1937. kl. vsebuje odredbe za zaščito hraničnih vlog, in na predlog glavnega inšpektorja. Razpust je vezbiljno med slovenskim praviljstvom veliko presestvenje in krožno med ljudstvom najrazličnejše domene, ki so dale vidi povod za takšnega sicer neupravljene ukrepa.

Otpuštanje radnika na Rijeci

Rijeka, januara 1938. — Vrlo je dobro poznata stvar da u našem brodogradilištu »Danubius« radi svaki dan manji broj naših radnika, a isto tako i stručnih osoblja uslijed nestasice željeza i drugog potrebnog materijala, koji se upotrebljava, kod raznih radova, naročito kod popravaka brodova.

Velikom broju radnika i stručnom osobom
ju otukan je posao
prirodnom poslednjem velikim hapšenju na Rijeci u mjesecu novembru prošle godine.

Početkom ove godine otpustila je ponovno upravu naših brodogradilišta »Danubius« ništa manje nego preko 150 št. radnika što stručnog osoblja. Otak je uslijedio radi pomanjkanja surovina.

Napomnjenimo, da je radnictvo obecano od strane prestatvinski vlasti da se ne traže bojali da će ostati bez kruha, jer da će se oni za njih zaustvari, da budu ukranci na razne brodove, kolim Talijani priredili na ekuksurzile po Sredozemnem morju u zajednici sa njemačkim radnicima.

Druga elektrarna na Soči

Kakor smo zvezeli iz poučenih krovov, bodo v kratkem začeli z gradbo druge elektrarne na Soči. Centrala je elektrarne bo v Plavah, jer bo na nad kanalskim zeleniškim mostom pri Ajbi. Od tam bo podzemnički odbor Soče na desnem bregu pod Gorenjem poljeni do centralne v Plavah.

Pred sodiščem v Reki in v Rimu

Reka, januarja 1938. (Agis). — Pred takojšnjim sodiščem se je moral zagovarjati zaradi tlohpastva Jakob Novak, doma iz Knjazaka. Bil je obsojen na 7 let, jer je, nato pa odpeljan pred posebno sodiščem v Rimu. Ker je bil Novak že več let inozemstvu in ga je neka tuja država na zahtevo Italije izročila pred kroatim italijanskim oblastem, se je moral zagovarjati radi protifašističnega delovanja in bil obsojen na nadaljnih 8 let jer. Tako bo moral Novak odseti skupaj 13 let v zaporu.

IGNAZIO SILONE DOBIO AMERICKU NAGRADU

Veliki talijanski pisac Ignazio Silone, autor čuvene knjige »Fašizam i romana Fontanares«, (oba dela su izšla kod nas u prevodu), dobio je američki nagradu od 20.000 švicarskih frankova za svoj novi antifašistički roman »Kruh i vino«, koji je stampan u Zuriku i već preveden na nekoliko evropskih jezika. Silone živi naravski u emigraciji.

Kmetijski in učiteljski natečaji

Trst, 1. januara 1938. — Za lansko leto so bili prirejeni trije natečaji za pospeševanje raznih parog kmetijskih v sasaki pokrajini posebej a skupni natečaj je bilo v Rimu za vse nagrajene najboljše kmetovalec vsake provincije. V gorški pokrajini je bilo poleg tega razpisanih 8 natečajev in sicer za razsređenje žita, racionaliziranje zemljišč, pridelovanje krompirja, sena itd. v trščki pokrajini pa za žito, odstranjevanje kamenja v gorskih poljih, za silose, higijenska gospodarska itd. V trščki pokrajini je bilo razdeljenih 400 nagrad v znesku 80.000 lira. Nagrajeni so bili poleg ostalih: Gabrijelčič Ludvik iz Praprotnega pri Nabrežini, Cerne Albinia iz Tomaja, Tavčar Aloja iz Dutovelj in Mihal Anton iz Razdrgeta, 150 nagrad so razdelili v gorski pokrajini, Izmed drugih so bili nagrajeni ti-le: Pahor Oskar iz Pravčice, Volčič Ivan iz Črnči, Žgor Josip iz Podrage, Luznik Franjo iz Poljubina, Kosmač Pavel iz Ledin, Kovačič Alojz iz Idrje ob Bači, Rudolf Karel iz Loma pri Crnem vrhu, Golja Mihajl iz Selja pri Podmeđu, Hrast Anton iz Ljuka, Klanjšček Anton iz Vrtojbe, Ursič Ciril iz Idrijske, Gorkič Ivan iz Preserja, Usaj Josip iz St. Petra pri Gorici, Cemazar Jakob iz Novakov pri Cerknici, Vitez Ivan iz Vrbnje, Troš Franc iz Ložice, Bregant Andrej iz Števerjana, Savnik Karl iz Bill, Pregej Franc iz Vipavice ter nekateri mlekarški zadruge. Za največji pridelok koruze v goratem kraju je prejel Golja Ivan iz Idrje najvišo nagrado v znesku 2.500 lira. Postali ga bodo tudi v Rimu.

Z zacetkom leta je bilo razpisanih nekaj natečajev za učiteljska mesta od IV. do V. kategorije, in to v Trstu, Goricu, Puli in na Reki. Za udeležbo je treba najmanj 5 let službe in priloziti je treba 9 raznih dokumentov. (Agis.)

Dopisovanje z goriskim ordinariatom

Decembrski uradni list goriskoga ordinariata prinaša odlok, s katerim so napravili vsi gg. duhovniki, da dopisujeta z nadškofsko kuriju v zadavah, ki se tičejo gospodarskih vprašanj, v italijanskem jeziku; ukrep se utemeljuje s tem, da pomeni drugačno dopisovanje izgubo časa in sestrnosti. V drugih zadavah je dovoljeno častiti duhovničini dopisovanje v latinščini. (Jutro).

Na Goriskem primanjkuje župnikov

Ta dan je škofijski ordinarij razpisal sledišča župnika mesta; na Logu, v Trenti, Ljubljani, Avčelu, pri Sv. Duhi na Banjščici, v Dornbergu, Otiči, na Pečinah, v Kojskem, v Stanjelu, Drežnici, Majhnjagu, Župnikovi, Šentjur, Soči, ter drugod. Za službeno mesto v Brezovici, Dolenjci, Dolenjih, Devinu, Gotovlju, Graščevem, Javorščku, Lokvi, Ložicah, Podkraju, Žabljaku, Smartinu, Zavratec, na Žitniku, Žigonu, na Slapu, Gorini Tribusi, na Vojniku, Ustju in še v treh drugih župnikovih zvezdah. Župnikova župnička vrednost je dovoljena za vse župnike, ki so v zadavah zavzetih, da bodo razpisana že po dva leta, nato pa do konca leta, v katerih župnikova župnija je vredna. (Jutro).

Proces proti Danteju Serpu v Benetkah

Kakor smo že pisali, so bili neki Dagte Serpo obsojeni glede umora skvadrista Pašeta Napoletana, Izvršenega v L. 1921, pred priznanim sodiščem v Trstu obsojen na 21 let zapora. Kazen je bila izrečena po tečaju zakonskega zakonika. Serpo se je pritožil na kasuškoško sudilje v Rimu v smislu zakona. Zaradi tega je obsojen na 15 let. Prva kazenska sekcija sklavniškega sodišča je prekazala župnikovu zaporo na 15 let. Prva župnička upravitev je v teh župnikih v zadržbi.

Konfiniranec si se vratil

Trst, 1. januara 1938. — Do sada su se iz konfiniranja vratali: Živec Fr., Barkovič, Šajovic Jakob iz Hrusevke kod Postojne, Čuk Milan iz Postojne, Lenček Ivan iz Postojne 1. Slnk Karel iz Višnjega v Bravi. Od drugih se još nije nikdo vratio, tako se nije vratio ni Bevk, ni Lebar, ni drugi. Iz zatvora se nije nikdo još vratio.

U Rimu se osniva društvo „Amici del Giappone“

Sveti Jurij, decembra 1937. — Kulko javlja, da je pričelo sestavljanje »Amici del Giappone« (»Prijatelji Japana«), kojim bi bilo zadovoljeno izpostavljanje in učenje ekonomskih i kulturnih veze Između Italije i Japana. »Amici del Giappone«, bravo, a doskora da dođi i »Amici degli Antropofagi«, jer stični se česte.

Drobiz

— Col. — Posestniku Francu Kofolu je zgorel senik, v katerem je bilo preko 200 kvintalov sena. Požar se je razširil tudi na stanovanjsko hišo ter na gospodarsko poslopje. Zgorelo mu je še 10 kv. metrov lesa, pohištvo in mnogo orodja. Skodo cena je na 40.000 lir.

— Gorica. — (Agis) — Pred goriškim sodiščem je bil obsojen na dva meseca zapora 22 letni Anton Vidic, ker se ni pravočasno privrijel k naboru.

— Gorica. — Dva meseca in 15 dni zapora je dobil 24letni Gorki Just iz Vrtojbe, ker je pobiral staro vojaško čelezo in ni tega naznani oblastem.

— Grigar. — (Agis) — Žrtve granate je postal 43 letni posestnik Andrej Petrevčič, ki so ga našli v neki lami blizu Grigarja nekdanji dne nesreči mrtvega.

— Kanal. — (Agis) — Za tajnika kraljevne fašistične organizacije je bil imenovan Ivan Cachlič, dosedanji tajnik Loize Gersini (Gerzini) je bil odstavljen.

— Medvedje brdo. — (Agis) — V območju vasiči Medvedjem brdu pri Godoviču se je pred dnevi zgodila žalosna nesreča. Trije otroci Ivana Žakija so ostali nekoga večera sami doma in postali žrtve plina in dima, ki se je razvijal iz gorečih peči.

— Mirč. — 12-letni Friderik Miklječ iz Peči se je drsal na zaledenih Vinavki, ko se mu je nedanoma učrl led pod nogama. Iz vode so ga povlekli šele čez tri ure in po imenem iskanju, svede že mrtvega.

— Pula. — (Agis) — Ove godine će se nastaviti s radom na istarskom vodovodu. Cini se da će ove godine godine dovesti vodu na Pazinščino in Labinščino, a možda i u Pulu.

— Pula. — U istarskoj pokrajini koja broji 42 općine, tričetrti općina je bila do sada upravljano po komesarsku. Sada je prefekt imenovan za komesara u Osoru na Česu Ivana Vodarja, a u Nerezinama Ivana Menesinu, pa se tako broj općina sa komesarskim popeo na 15.

— Pula. — Tokom lanske godine su istarske općine i pokrajinske uprave dobiti 21 milijun lira zajma poprečno iz 6-7 postojanih kreditnih institucija.

— Rijeka. — U Rijeci je bilo 21 decembra nastanjeno 59.158 stanovnika.

— Trst. — Služkinja Ena Verčon je bila obsojena zaradi tatvne hi 500 lir.

— Trst. — Zaradi pijačnosti ter zoperstavljanja oblastem in motenja miru je bil obsojen pogojno na 6 mesecev zapora.

— Trst. — (Agis) — V petroloških skališčih pri Sv. Šebastiju je pred dnevi nastal nevarni požar. Mihalik Karel Brunat je pri tem dobil nevarne oprekline. Trščki gasilci pa se je kmalu posrečilo, ocenje omiljeti v pogasiti. Tako so preprečili večje katastrofo, ki bi lahko uničila tovarno in zgradbe v okolici.

— Trst. — Papež je imenovan za škofa v Chiogiji Ivana Ambrožiča (Ambrožič), patrija Hijacinta iz kapucinskoga samostana v Trstu. Imenovan je po rodu Tržačan. Rodil se je 29. januarja 1887. Prej je bil župnik v Adriji (Polesine).

— Trst. — Sodiščo so bile predane sledišča mlekarke, ker so prodajale mleko pomešano z vodo: Emilia Cerovac iz Sv. Martina pri Buzetu, Anna Polien iz Buzeta, Frančiška Merlin iz Trsta, Ena Krulčić iz Roča, Marja Božič iz Lanšč. Alojzija vd. Uknar iz Koprine na Krasu in Hermina Luin iz Trsta.

— Trst. — U Rimu je umro Josip Marušič (Giuseppe Marussig), književnik, novinar in fašista iz Opuzena v Dalmaciji. Bio je saradnik »Piccola«, a poznat je po romanu »Uomini di confine« u kojem je dokazivao talijanstvo Dalmacije.

— Trst. — Zopet se je zgodila težja nesreča v vozom, pri kateri je bil težko ranjen voznik Ivan Košuta iz Sv. Krize.

— Pri čescenju okna je pada na tla steklenica Angelka Vižintin, in si zlončila lirbenico.

— Trst. — Splovi so veliko molorno radi Vega, ki je zgrajena na račun norveške trgovske marince.

— Trst. — Sulči Josip iz Nabrežine je bil obsojen na 8 mesecev zapora, ker se je zoperstavljal zeleniški milici, ko se je peljal v vlaku brez listka.

— Trst. — Pečenča Josipina je padla zimrilih tleh ter se po rokah tako močno pobila, da se bo moral zdraviti v bolnišnici pet tednov.

— Trst. — Andrej Valenčič, star 82 let, je pri padu v bolnico težje poškodbe in so ga odpeljali v bolnico. Ob tramvajske tračnice se je spotaknila v tako nesrečno padlo Marija Lojk, starca 37 let, da so jo morali zaradi velike rane na koletu odpeljati v bolnišnico.

— Vitem. — Zaradi tatvne je bila obsojena Albina Legija starca 20 let, na 4 mesece zapora.

— Vrhpolje. — (Agis). — Huda nesreča se je pripele 29. letnemu Francetu Kračetu, ki je padel po stopnicah iz prevega nastropja in si nalomil filmik Domati so ga prepeljali v goriško bolnico. Kjer pa dvomijo v okrevari.

— Gorica. — Na korzu je prišlo do priznute nesreče. Lenček Friderik iz Ajdovščine se je zaletel z motociklom v avtomobil. Nesrečen je bil zlomil nogo, pri čemer mu je kost izstopila. Prepeljali so ga v bolnišnico.

